

Valtioneuvoston asetus puutavaran poiskuljettamista koskevasta aluejaosta

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Ehdotettu asetus liittyy metsätuhojen torjunnasta annettuun lakiin (1087/2013, jäljempänä *metsätuholaki*). Eduskunta on hyväksynyt x.12.2021 metsätuhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (EV xx/2021 vp – HE 156/2021 vp). Tasavallan presidentti on vahvistanut lain x.12.2021, ja se tulee voimaan 1.1.2022. Ehdotettava valtioneuvoston asetus puutavaran poiskuljettamista koskevasta aluejaosta liittyy valtioneuvoston asetusluonnokseen, joka oli informatiivisena liitteenä metsätuholain muutosta koskevassa hallituksen esityksessä (HE 156/2021 vp).

Metsätuholain 3 §:ssä säädetään puutavaran poistamisesta hakkuupaikalta ja välivarastosta. Kyseisen pykälän 1 momentin mukaan metsätuhoja aiheuttavien hyönteisten esiintymisen ja lämpösumman perusteella maa jaetaan A-, B- ja C-alueeseen. Metsätuholain voimassa olevan 3 §:n 5 momentin, edellä mainitun lainmuutoksen jälkeen 6 momentti, mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään A-, B- ja C-alueista. Ehdotettu asetus annettaisiin tämän valtuuden nojalla.

2 Asian valmistelu

Valtioneuvoston asetus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä edellä mainitun lainmuutoksen valmistelun yhteydessä yhdessä Luonnonvarakeskuksen (jäljempänä *Luke*) ja Suomen metsäkeskuksen asiantuntijoiden kanssa.

3 Lausuntopalaute

Asetusluonnoksen lausuntokierros järjestettiin 15.11.2021—9.12.2021. Metsätuholain muutosta koskevan hallituksen esityksen (HE 156/2021 vp) lausuntokierroksen luonnokseen hallituksen esitykseksi sisältyi liitteenä luonnos valtioneuvoston asetukseksi puutavaran poiskuljettamista koskevasta aluejaosta. Ehdotettu asetus ei poikkea mainitun lausuntokierroksen luonnoksesta, johon jo tuolloin useampi taho esitti näkemyksensä. Kuten edellä on todettu, myös eduskunnalle toimitetussa hallituksen esityksessä asetusluonnos oli informatiivisena liitteenä.

Lausunnon antoivat...

4 Säännöskohtaiset perustelut

Metsätuholain 3 §:n 1 momentin mukaan metsätuhoja aiheuttavien hyönteisten esiintymisen ja lämpösumman perusteella maa jaetaan A-, B- ja C-alueeseen. Mainitun 3 §:n 2 momentissa säädetään edellä mainituille alueille määrääjat kuorellisen puutavaran poistolle metsästä ja välivarastosta

hyönteistuhojen ehkäisemiseksi. Tällä hetkellä alueista säädetään puutavaran poiskuljettamista koskevasta aluejaosta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1309/2013). Uudella valtioneuvoston asetuksella ehdotetaan muutettavaksi aluejakoa A- ja B- alueiden välillä.

Vuonna 2020 toteutettiin maa- ja metsätalousministeriön ja Luken yhteisrahoitteinen projekti ”Metsälain ja metsätuholain arvioinnin jatkoselvitys” (METULA). METULA-hankkeessa selvitettiin havupuutavaran poiston tarvetta ja puunkorjuulogiikan kustannuksia, juurikäävän torjuntavelvoitetta ja arvioitiin niiden vaikutuksia. METULA-hankkeen raportissa muun ohella tarkasteltiin kuorellisen kuusipuutavaran metsästä ja välivarastosta poiston määräaikojen aikaistamistarvetta erityisesti metsätuholain B-alueella suhteessa kirjanpainajan aikuistumiseen. Raportin mukaan on selkeä tarve aikaistaa kuorellisen kuusipuutavaran poiskuljetusta B-alueella. Raportin mukaan nykyinen tilanne voitaisiin hoitaa siten, että B-alueen eteläiset alueet eli Etelä-Savon, Pirkanmaan ja Satakunnan maakunnat liitettäisiin A-alueeseen, jolloin näiden alueiden määräajaksi tulisi 15.7.

Metsäkeskuksen tehtäviin kuuluu metsätuhoihin varautuminen muun ohella hyönteis- ja sienituhojen osalta. Metsätuholain 12 §:n 1 momentin mukaan metsäkeskus on velvollinen avustamaan Lukea metsätuhoja aiheuttavien kasvitautien ja tuhoeläinten esiintymisen ja leviämisen seurannassa. Tässä seurannassa tärkeässä osassa ovat metsänkäyttöilmoitukset, joihin on tehtävä merkintä metsätuhosta, kuten hyönteistuhosta, jos tuho on johtanut hakkuun suunnitteluun. Metsäkeskuksen näistä ilmoituksista kartalle koostamat ja päivittämät hyönteistuhokuviot vuosilta 2012-2020 osoittavat, että kirjanpainajan tuhoista johtuvat hakkuut ovat laajentuneet entistä pohjoisemmaksi itäisessä Suomessa.

Nykyisellä B-alueella eli keskisessä Suomessa on edellä selvitetyn METULA-hankkeen tutkimustulosten perusteella selkeä tarve aikaistaa kuorellisen kuusipuutavaran poiskuljetusta. Osia B-alueesta ehdotetaan siksi siirrettäväksi eteläisen Suomen A-alueeseen, jossa määräaika kuusipuutavaran poistamiselle olisi 15.7 nykyisen B-alueen 24.7. sijaan. Näin saataisiin kirjanpainajan aiheuttamat tuhot paremmin rajoitettua. Asetuksella ehdotetaan säädettäväksi jatkossa Etelä-Savon, Pirkanmaan ja Satakunnan maakunnat sisältymään A-alueeseen nykyisen B-alueen sijaan. Myös Suomen metsäkeskuksen hyönteistuhojen seurantatietojen perusteella olisi tarkoituksenmukaista päivittää edellä selvitetyn lisäksi A-alueen rajaa myös itäisemmässä Suomessa. Maakuntia kokonaisuudessaan ei olisi tarkoituksenmukaista sisällyttää A-alueeseen, vaan A-alueen laajennus koskisi tiettyjä kuntia ja kaupunkeja Keski-Suomen, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakuntien alueilla alla selvitettyjen alueiden osalta.

Ehdotettavan valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaan A-, B- ja C-alueet muodostuisivat maakunnista ja niiden alueisiin sisältyvistä kunnista ja kaupungeista seuraavasti:

1) A-alue:

Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Kanta-Hämeen, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Päijät-Hämeen, Satakunnan, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnat, Keski-Suomen maakunnan alueelta Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Keuruu, Konnevesi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Toivakka ja Uurainen, Pohjois-Karjalan maakunnan alueelta Heinävesi, Kitee, Rääkkylä ja Tohmajärvi sekä Pohjois-Savon maakunnan alueelta Joroinen, Leppävirta, Rautalampi, Suonenjoki ja Varkaus

2) B-alue:

Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnat lukuun ottamatta Keski-Suomen, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakuntien alueiden niitä kuntia ja kaupunkeja, jotka on lueteltu 1 kohdassa

3) C-alue: Kainuun, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnat.

Nykyisen valtioneuvoston asetuksen aluejaon A-, B- ja C-alueet muodostuvat seuraavasti:

- 1) A-alue Etelä-Karjalan, Kanta-Hämeen, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakuntien alueista;
- 2) B-alue Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Satakunnan maakuntien alueista; ja
- 3) C-alue Kainuun, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien alueista.

5 Taloudelliset vaikutukset

Asetusmuutos ei vaikuta valtion talousarvioon, koska ehdotetun muutoksen johdosta metsäkeskukselle ei aiheudu valvontaresurssien eikä siten valtion talousarvion mukaisten määrärahojen lisäystarvetta.

Luken analyysien perusteella koko B-alueen siirto A-alueeseen aiheuttaisi puunkorjuun logistiikkaan noin 0,4–1,4 prosentin kustannuslisän vuodessa. Koska muutos tulisi kuitenkin koskettamaan vain osaa B-alueesta, jäisi arvioitu kustannusvaikutus arviota alhaisemmaksi.

6 Laintarkastus

Asetusehdotus....

7 Voimaantulo

Ehdotettu valtioneuvoston asetus on sen 2 §:n 1 momentin mukaan tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022 eli samanaikaisesti edellä mainitun metsätuholain muutoksen kanssa.

Ehdotetun asetuksen 2 §:n 2 momentin mukaan asetuksella kumotaan puutavaran poiskuljettamista koskevasta aluejaosta annettu valtioneuvoston asetus (1309/2013).

Pykälän 3 momentin mukaan ennen ehdotetun asetuksen voimaantuloa suoritetuista hakkuista jääneisiin rungonosiin, kaadettuun mänty- tai kuusipuutavaraan, vahingoittuneisiin puihin tai nostettuihin kantoihin sovelletaan tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.